

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/57/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6996898662
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6996898662.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku – Cirkevný zbor Tornaľa, so sídlom Šafárikova 1, 982 01 Tornaľa, IČO: 31 906 699, zastúpeného advokátom JUDr. Róbertom Lakatošom, so sídlom Daxnerova 5, 979 01 Rimavská Sobota, proti žalovanému Slovenská republika, v mene ktorej koná Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, o vydanie nehnuteľností o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 8C/57/1996-233 zo 6. apríla 2022, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území A. evidované na LV č. XXXX ako EKN parcela č. XXX/X – orná pôda o výmere 892 m² a parcela č. XXX/X – orná pôda o výmere 11766 m² a v katastrálnom území B. evidovanú na LV č. XXX ako EKN parcela č. XXX/X – orná pôda o výmere 5559 m², ako aj povinnosť poskytnúť žalobcovi finančnú náhradu vo výške 6 949,81 € v lehote 10 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vyhovel tak v celom rozsahu zmenenej žalobe podľa jej úpravy na pojednávaní dňa 6. apríla 2022 za prítomnosti žalovaného, ktorý so žalobou súhlasil. Rešpektujúc návrhy strán sporu súd prvej inštancie žiadnej nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1 Podľa dôvodov rozhodnutia sa žalobca žalobou v konečnej verzii domáhal od žalovaného vydania nehnuteľností evidovaných v katastrálnom území A. na LV č. XXXX ako EKN parcela č. XXX/X – orná pôda o výmere 892 m² a parcela č. XXX/X – orná pôda o výmere 11766 m² a v katastrálnom území B. na LV č. XXX ako EKN parcela č. XXX/X – orná pôda o výmere 5559 m² a poskytnutia finančnej náhrady vo výške 6 949,81 € za CKN parcelu č. XXXX/XX vedenej na LV č. XXXX katastrálne územie A., ktorú nebolo možné podľa zákona č. 282/1993 Z. z. o zmiernení majetkových krívd spôsobených cirkvám (ďalej aj „zákon č. 282/1993 Z. z.“), vydať. Nárok na vydanie nehnuteľností posúdil súd prvej inštancie podľa zákona č. 282/1993 Z. z. a po zistení, že výzva na vydanie veci bola povinnej osobe adresovaná v zákonnej lehote, avšak k dobrovoľnému vydaniu nehnuteľností zo strany povinnej osoby nedošlo a zákonné podmienky na navrátenie vlastníctva cirkvi podľa zákona č. 282/1993 Z. z. splnené boli, keď k prevzatíu nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu zo strany štátu došlo bez právneho dôvodu, žalobe vyhovel. Takáto povinnosť vyplýva žalovanému z § 4 ods. 2 písm. h) zákona č. 282/1993 Z. z. Pozemok evidovaný na LV č. XXXX v katastrálnom území A. ako parcela č. CKN XXXX/XX bola žalovaným odpredaná, preto za ňu žalovaný ponúkol finančnú náhradu. Žalobca s poskytnutím finančnej náhrady súhlasil.

1.2 Rozhodnutie o trovách konania je odôvodnené vzdaním sa nárokov na náhradu trov konania stranami sporu a ustanovením § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca vytykajúc súdu prvej inštancie nesprávny procesný postup spočívajúci v tom, že rozhodol o žalobe, ktorá sa z dôvodu nevydania rozhodnutia podľa § 142 ods. 1 C. s. p. nestala predmetom konania. Spor pod sp. zn. 8C/57/1996 je vedený na Okresnom súde Rimavská Sobota na základe žaloby doručenej tomuto súdu 22.03.1996. Mimosúdne rokovania strán sporu v jeho priebehu úspešné neboli. Na pojednávaní dňa 23.03.2022 vzniesla zástupkyňa Slovenského pozemkového fondu s poukazom na okolnosť, že v priebehu konania bolo do katastra nehnuteľností zapísané Rozhodnutie o schválení vykonania projektu pozemkových úprav katastrálneho územia A., ktoré vydal Okresný úrad Rimavská Sobota, pozemkový a lesný odbor pod č. OU-RS-PLO-2014/005303-322 z 26.09.2014 a rozhodnutie podľa § 42c zákona č. 330/1991 Zb. č. OU-RS-PLO-2017/000399-347 zo 04.09.2017 námietku, že vykonanie pozemkových úprav v katastrálnom území A. má za následok, že parcely, ku ktorým si žalobca uplatnil reštitučný nárok podľa zákona č. 282/1993 Z. z. zanikli a tieto už žalobcovi nie je možné vydať. Zástupkyňa Slovenského pozemkového fondu predložila pred začatím pojednávania nariadeného na deň 6. apríla 2022 elaborát špecifikujúci nehnuteľnosti v katastrálnych územiach A. C. B., ktoré podľa názoru Slovenského pozemkového fondu je možné vydať a ktoré vydať nie je možné. Na pojednávaní konanom dňa 06.04.2022 sa za žalobcu zúčastnila duchová D. E. F., ktorá sa po oboznámení s návrhom žalovaného na vydanie niektorých nehnuteľností a poskytnutie peňažnej náhrady za nehnuteľnosti, s ktorými žalovaný počas trvania sporu napriek zákonnému zákazu nakladal, s takýmto riešením súhlasila a dala pokyn právnenému zástupcovi žalobcu na upresnenie žaloby spôsobom uvedeným v zápisnici z pojednávania zo 6. apríla 2022, avšak toto jej rozhodnutie, ktoré učinila sama bez súhlasu presbyterstva nebolo v súlade s § 10 písm. o) II. Štatútu Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, v zmysle ktorého presbyterstvo cirkevného zboru má výlučnú rozhodovaciu právomoc nad majetkom cirkevného zboru. K zmene žaloby nedošlo spôsobom upraveným v § 139 a nasledujúce Civilného sporového poriadku a o prípustnosti zmeny žaloby súd prvej inštancie nerozhodol uznesením, ale zmenu – upresnenie len vzal na vedomie. Ak nedošlo ku kvalifikovanej zmene žaloby, tak súd prvej inštancie nemohol o takto zmenenej žalobe rozhodovať. Tým je podľa názoru žalobcu naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a) C. s. p., že neboli splnené procesné podmienky.

2.1 Druhým odvolacím dôvodom je podľa § 365 ods. 1 písm. d) Civilného sporového poriadku existencia vady, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie veci. Za inú vadu považuje žalobca nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý neobsahuje náležitosti ustanovené v § 220 ods. 2 C. s. p. Žalobca za zásadnú otázku označuje, či parcely, ku ktorým si uplatnil reštitučný nárok podľa zákona č. 282/1993 Z. z. zanikli uskutočnením pozemkových úprav v katastrálnom území A. na základe Rozhodnutia o schválení vykonania projektu vydaného OÚ Rimavská Sobota, pozemkový a lesný odbor č. OU-RS-PLO-2014/005303-322 z 26.09.2014. Aj keď podľa ustanovenia § 14 ods. 4 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách dňom právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav alebo neskorším dňom určeným v rozhodnutí sa nadobudne vlastníctvo k novým pozemkom, tak podľa názoru žalobcu realizácia, schválenie ani zápis projektu pozemkových úprav nemôže mať žiaden vplyv na reštitučný nárok žalobcu a nemôže byť prekážkou pre vyhovieť žalobe uplatnenej podľa reštitučného zákona. Opačný výklad by popieral zmysel a podstatu reštitúcie. Pozemkové úpravy boli v katastrálnom území A. vykonané až po podaní žaloby žalobcom. V § 7 ods. 1 písm. a) až f) zákona č. 282/1993 Z. z. sú uvedené taxatívne prípady, kedy pozemky alebo ich časti nemožno vydať. Obsahom tohto zákonného ustanovenia nie je za prekážku brániacu vydaniu veci označená okolnosť vykonania pozemkových úprav a nové nadobudnutie vlastníctva štátom. Z § 8 zákona č. 282/1993 Z. z. vyplývala povinnej osobe povinnosť starať sa o nehnuteľné a hnutelne veci až do ich vydania oprávnenej osobe so starostlivosťou riadneho hospodára, ako aj zákaz prevodu týchto vecí, ich súčastí a príslušenstva do vlastníctva iných osôb pod sankciou neplatnosti takýchto právnych úkonov. Žalovaný sa podľa tohto príkazu nesprával. Ako účastník pozemkových úprav vykonávaných v katastrálnom území A. mohol a mal žiadať zohľadniť zo strany zhotoviteľa žalobcom uplatnený reštitučný nárok tak, aby mohlo byť tomuto nároku vyhovené. Žalobca je toho názoru, že splnil podmienky na vydanie nehnuteľností ustanovené zákonom č. 282/1993 Z. z. a vlastnícke právo k nehnuteľnostiam mu malo byť navrátené.

2.2 Žalobca navrhol zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu položil otázku, prečo sa pojednávajúca vo veci zúčastňovala iba duchovná D. E. F. bez rozhodovacej právomoci a nie presbyterstvo cirkevného zboru a aké právomoci mal advokát zastupujúci žalobcu. Pozemkové úpravy v katastrálnom území A. začali 26.06.2006 a skončili nariadením vykonania projektu pozemkových úprav 12.09.2013. Žalobca bol účastníkom pozemkových úprav v katastrálnom území A.. Boli mu doručené príslušné listiny, ale nepožiadaval o vyňatie žalovaných parciel z projektu pozemkových úprav ani o ich ponechanie na pôvodnom mieste z dôvodu vedeného súdneho sporu. Žalobca nevyužil ani žiadnu z možností odvolať sa v niektorej z etáp konania pozemkových úprav. O zmenu a upresnenie návrhu týkajúceho sa pôvodne žalovaného Štátny majetok štátny podnik Králik „v likvidácii“ požiadaval žalobca až 8. januára 2014 po schválení projektu pozemkových úprav, nie je preto namieste obviňovanie žalovaného, že nekonal so starostlivosťou riadneho hospodára a pri uplatnení reštitučného nároku žalobcu neposkytol potrebnú súčinnosť. Zákon č. 282/1993 Z. z. neumožňuje poskytnúť náhradu za pozemky, ktoré nie je možné vydať alebo boli súčasťou projektu pozemkových úprav tak, ako to vyplýva zo zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku alebo zákon č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. ČKN parcela č. XXXX/XX vznikla odčlenením od pozemnoknižnej parcely č. XXX evidovanej v pozemnoknižnej vložke č. XXXX, ktorá bola predmetom žaloby a jej prevod sa uskutočnil na základe Zmluvy o prevode práva správy majetku č. 4K9828/03 zo 16.06.2003 za kúpnu cenu 6 949,81 € a túto kúpnu cenu žalovaný žalobcovi vydal. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia neuvádza genézu vzniku finančnej náhrady za odpredaný pozemok, čo podľa názoru žalovaného nemá vplyv na podstatu rozsudku, s obsahom ktorého sa žalovaný stotožňuje.

4. V podaní z 13.06.2022 žalobca vysvetľuje, že na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie bol zaviazaný nadriadeným orgánom Kanceláriou Synody Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku s odôvodnením, že vyjadrenie žalobcu na pojednávaní dňa 6. apríla 2022 nebolo v súlade s § 10 písm. o) II. Štatútu Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, v zmysle ktorého presbyterstvo cirkevného zboru má výlučnú rozhodovaciu moc nad majetkom cirkevného zboru. Žalobca v rámci projektu pozemkových úprav v katastrálnom území A. riadne a včas oznámil príslušnému správny orgán existenciu svojho súdnou cestou uplatneného reštitučného nároku. Nakoľko však nebol reštitučný nárok žalobcu doriešený, príslušný správny orgán s ním vo veci ponechania sporných parciel na pôvodnom mieste nekonal. Podľa názoru žalobcu práve žalovaný mohol a mal žiadať zhotoviteľa projektu pozemkových úprav zohľadniť žalobcom uplatnený reštitučný nárok tak, aby mu mohlo byť vyhovievané.

5. V reakcii na toto podanie žalobcu žalovaný uvádza, že v súčasnej situácii už nie je namieste vzájomne sa obviňovať, kto mal v rámci konania o pozemkových úpravách vyvinúť väčšiu aktivitu a komunikovať so správnym orgánom a so zhotoviteľom projektu pozemkových úprav. Poukázal na to, že pred začatím pozemkových úprav v katastrálnom území A. boli zo strany žalobcu vypracované geometrické plány, ktoré mali byť podkladom k uzatvoreniu dohôd o vydaní nehnuteľností, k ich uzatvoreniu reálne z rôznych iných prekážok nedošlo.

6. Funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici rozhodnúť o odvolaní žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva z § 34 ods. 1 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého, ak ods. 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Obvod Okresného súdu Rimavská Sobota spadá podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodech súdov SR a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov do obvodu Krajského súdu v Banskej Bystrici.

7. Odvolacie dôvody, ktorými je možné odôvodniť odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vymedzuje Civilný sporový poriadok v § 365. Z taxatívne vymenovaných odvolacích dôvodov uplatnil žalobca výslovne len dva odvolacie dôvody a to odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a), že neboli splnené procesné podmienky, pretože súd prvej inštancie rozhodol o inom predmete sporu než vyplývalo zo žaloby a odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) o existencii inej vady, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, za čo označil nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Vychádzajúc z obsahu podaného odvolania odvolací súd konštatuje, že žalobca vytýka súdu prvej inštancie aj nesprávne právne posúdenie veci v otázke, či pozemky v katastrálnom území A.

zahrnuté do projektu pozemkových úprav, ktoré žiadal žalobca vydať podľa pôvodnej písomnej žaloby, bolo možné vydať žalobcovi podľa zákona č. 282/1993 Z. z. Nesprávne právne posúdenie veci spadá pod odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky v stanovisku publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je podľa judikatúry najvyššieho súdu aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (porovnaj napríklad uznesenie NS SR z 30. septembra 2020 sp. zn. 2Cdo/45/2020) judikoval, že „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“.

9. Žalobca vytyka súdu prvej inštancie, že jeho rozhodnutie nie je súladné s § 220 Civilného sporového poriadku, avšak okrem citácie tohto zákonného ustanovenia neuvádza, konkrétne odpoveď na ktorú argumentáciu žalobcu v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie absentuje. V súlade s § 220 ods. 1 C. s. p. po slovách „rozsudok v mene Slovenskej republiky“ uviedol okresný súd označenie strán sporu a ich zástupcov, predmet konania, výrok rozhodnutia, jeho odôvodnenie a poučenie o prípustnosti odvolania a mieste jeho podania. V odôvodnení rozsudku podľa § 220 ods. 2 C. s. p. uviedol, že sa žalobca domáhal od žalovaného vydania nehnuteľností v katastrálnom území A. CKN parcel č. XXX/X a XXX/X evidovaných na LV č. XXXX a EKN parcely č. XXX/X v katastrálnom území B. evidované na LV č. XXX a peňažnej náhrady za odpredanú CKN parcelu č. XXXX/XX vedenej na LV č. XXXX katastrálne územie A. podľa zákona č. 282/1993 Z. z., že žalovaný s podanou žalobou súhlasil, nárok posúdil podľa zákona č. 282/1993 Z. z., podmienky ktorého vo vzťahu k predmetu konania splnené boli a z akých dôkazov považoval tieto skutočnosti za preukázané. Keďže medzi stranami sporu po pojednávaní uskutočnenom dňa 6. apríla 2022 už spor neexistoval, súd rozhodoval o zhodnom návrhu strán sporu na vydanie nehnuteľností a zaplatenie peňažnej náhrady, nebolo podľa názoru odvolacieho súdu potrebné podrobnejšie sa vyporiadať s argumentáciou strán sporu v jeho priebehu a keď žiaden návrh na vykonanie dôkazov nezamietol, nemuselo byť súčasťou odôvodnenia rozhodnutia vysvetlenie, „prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy“. Nebolo nevyhnutné odkazovať na ustálenú rozhodovaciu prax, keď žalobe bolo v plnom rozsahu vyhovené a žalovaný sa proti žalobe na pojednávaní dňa 6. apríla 2022 nebránil a záverečné návrhy oboch strán sporu zneli, aby žalobe zmenenej na pojednávaní dňa 6. apríla 2022 bolo vyhovené a žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania priznaný nebol. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) Civilného sporového poriadku nebol podľa názoru odvolacieho súdu uplatnený dôvodne.

10. Existencia žaloby je procesnou podmienkou začatia a vedenia civilného sporového konania. Splnenie procesných podmienok skúma súd počas celého konania z úradnej povinnosti. Žalobným návrhom je súd viazaný (§ 216 C. s. p.) a povinnosťou súdu je rozhodnúť o takom predmete sporového konania, ktorý vymedzil žalobca a poskytnúť ochranu takému nároku žalobcu, ochrany ktorého sa žalobca pred súdom domáha.

11. Odvolaciemu súdu bol spis Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 8C/57/1996 predložený spolu s pripojenými spismi Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 9C/46/1996 a sp. zn. 9C/45/1996, predmetom ktorých bol rovnako reštitučný nárok žalobcu Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku – Cirkevného zboru Tornaľa podľa zákona č. 282/1993 Z. z. proti Slovenskej republike, v mene ktorej konal Slovenský pozemkový fond Bratislava. Všetky tri žaloby (vo veci sp. zn. 8C/57/1996, 9C/45/1996 a 9C/46/1996) podal v rovnaký deň v mene žalobcu advokát JUDr. Róbert Lakatoš, so sídlom v Rimavskej Sobote. Plná moc udelená advokátovi na zastupovanie žalobcu vo veci „cirkevnej reštitúcie“ bola predložená len vo veci sp. zn. 9C/45/1996 s dátumom vyhotovenia 22.12.1994, v ktorej splnomocniteľ označený ako Reformovaná cirkev, Tornaľa s nečitateľným podpisom podpisujúcej osoby splnomocnil JUDr. Róberta Lakatoša, advokáta so sídlom v Rimavskej Sobote vo veci cirkevnej reštitúcie v rozsahu, aby splnomocniteľa vo všetkých právnych veciach zastupoval, aby vykonával všetky úkony, prijímal doručované písomnosti, podával návrhy a žiadosti, uzavíral zmiery, uznával uplatnené nároky, vzdával sa nárokov, podával opravné prostriedky a vzdával sa ich, vymáhal nároky, plnenie nárokov prijímal, ich plnenie potvrdzoval, dedičstvo prijímal alebo odmietal a to všetko aj vtedy, ak je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie. Vo veci sp. zn. 8C/57/1996 plná moc udelená žalobcom advokátovi pripojená nebola, z tohto dôvodu vyzval odvolací súd právneho zástupcu žalobcu

na predloženie plnomocenstva oprávňujúceho ho konať v mene žalobcu. JUDr. Róbert Lakatoš v podaní zo 14.07.2023 oznámil odvolaciemu súdu, že „zo strany žalobcu udelené pôvodné plnomocenstvo na zastupovanie bolo predložené Okresnému súdu Rimavská Sobota ešte dňa 22.03.1996 ako príloha návrhu – žaloby, čo Okresný súd Rimavská Sobota potvrdil prezenčnou pečiatkou na prvopise návrhu. Fotokópiou tohto pôvodného plnomocenstva žiaľ nedisponujem a v súčasnosti už nie je možné ho nahradiť novým plnomocenstvom z dôvodu, že vtedajší kurátor cirkevného zboru p. G. v roku XXXX zomrel“.

12. Na prezenčnej pečiatke Okresného súdu Rimavská Sobota s dátumom 22.03.1996 vo veci sp. zn. 8C/57/1996 je uvedené, že žaloba bola podaná v dvoch vyhotoveniach s 11 prílohami. Je pravda, že v texte žaloby za prílohu návrhu na začatie konania označuje žalobca (právny zástupca) aj plnomocenstvo na zastupovanie, avšak takéto plnomocenstvo pripojené nebolo. Jedenásť príloh zaznamenaných na prvostrane návrhu tvorili kópia pozemnoknižnej vložky č. XXXX katastrálne územie H., fotokópia časti pozemnoknižnej vložky č. XX katastrálne územie A., fotokópia pozemnoknižnej vložky č. XXX katastrálne územie A., fotokópia pozemnoknižnej vložky č. XX katastrálne územie A., fotokópia pozemnoknižnej vložky č. X katastrálne územie A., fotokópia pozemnoknižnej vložky č. XXXX katastrálne územie H., fotokópia pozemnoknižnej vložky č. XX katastrálne územie I., identifikácia parciel z 28.02.1994, ďalšia identifikácia parciel z 28.02.1994, tretia identifikácia parciel z 21.12.1994, kópia výzvy na vydanie nehnuteľností adresovaná H. D. H. J. A. – I. z 22.12.1994, t. j. 11 listín. Súd prvej inštancie napriek tomu od počiatku až do rozhodnutia o veci samej konal s JUDr. Róbertom Lakatošom ako splnomocneným právnym zástupcom žalobcu. Odvolací súd žiadosťou o doloženie plnomocenstva na zastupovanie žalobcu v konaní mienil overiť vôľu žalobcu dať sa zastúpiť týmto právnym zástupcom a rozsah oprávnení zvoleného zástupcu. Plnomocenstvo na č. I. 265 vyhotovené 19. mája 2023, ktorým Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku – Cirkevný zbor Tornaľa, zastúpená D. E. F., farárkou a G. K. L., kurátorom, ktorí spoločne podľa zriaďovacej listiny a potvrdenia o právnej subjektivite z 11. júla 2023 tvoria štatutárny orgán žalobcu so spoločným právom na zastupovanie oprávňuje advokáta JUDr. Róberta Lakatoša zastupovať žalobcu vo veci vydania nehnuteľností podľa zákona č. 282/1993 Z. z. a jeho oprávnenia vyplývajúce z Civilného sporového poriadku žiadnym spôsobom obmedzené nie sú. Takéto obmedzenie ani Civilný sporový poriadok nepripúšťa, keď v § 92 ods. 2 C. s. p. je uvedené, že splnomocnenie udelené na celé konanie a splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť. Zástupca, ktorému bolo také splnomocnenie udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť strana. Z rozsahu plnomocenstva udeleného advokátovi JUDr. Róbertovi Lakatošovi a § 92 ods. 2 C. s. p. vyplýva jednoznačný záver, že právny zástupca žalobcu nepotreboval príkaz ani súhlas zastupovanej strany sporu na dispozičné úkony so žalobou, ktoré inak podľa Civilného sporového poriadku prislúchajú strane sporu. Duchovná D. E. F. sa zúčastňovala konania ako členka štatutárneho orgánu žalobcu, avšak vzhľadom na udelené plnomocenstvo advokátovi nebolo potrebné skúmať rozsah jej oprávnení pri správe majetku cirkvi podľa Štatútu Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, keď sa v súdnom konaní neuskutočňovali hmotnoprávne úkony dispozície s majetkom cirkvi, ale procesnoprávne úkony strany sporu, na uskutočnenie ktorých bol splnomocnený advokát. Poslaním advokáta je poskytovať právne služby a jeho povinnosťou je pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné [§ 1 a § 18 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov]. Právny zástupca mohol D. E. F. poučiť o dôsledkoch jej pokynu.

13. Žalobca v odvolaní tvrdí, že to, o čom rozhodol súd prvej inštancie výrokom napadnutého rozhodnutia, sa nestalo predmetom konania. Odvolací súd s týmto názorom žalobcu nesúhlasí.

14. Podľa písomnej žaloby sa žalobca domáhal proti žalovanému Štátny majetok štátny podnik Králik „v likvidácii“, Tornaľa vydania nehnuteľností v katastrálnom území A. evidovaných v súbore „E“ ako parcely č. XXX orná pôda o výmere 29953 m², parcely č. XXX trvalý trávny porast bez výmery, parcely č. XXX trvalý trávny porast a parcely č. XXX v časti určenej geometrickým plánom (neoznačeným), parcely č. XX trvalý trávny porast o výmere 13941 m², parcely č. XX trvalý trávny porast o výmere 31967 m², parcely č. XXX orná pôda o výmere 54183 m², parcely č. XXX/X orná pôda o výmere 62218 m² a pre katastrálne územie A. (I.) ako parcela č. XXX orná pôda o výmere 34528 m² a parcely č. XXX trvalý trávny porast o výmere 16546 m². V podaní z 27.03.2013 a ďalších podaniach žalobca menil a upresňoval označenie strán sporu a predmet konania, bral čiastočne späť žalobu, navrhoval rozhodnúť

medzitýmnym rozsudkom, žiadal o poskytnutie lehoty na mimosúdne rokovania a obstaraní listín. Súd prvej inštancie o procesných návrhoch žalobcu nerozhodol.

15. Žalobca dňa 12. marca 2021 predložil do súdneho spisu listy vlastníctva spolu so sprievodným listom Okresného úradu Revúca, katastrálny odbor z 25.02.2021, v ktorom sú vysvetlené zmeny pozemkov identifikovaných Okresným úradom Revúca, katastrálny odbor na pozemky, ktoré boli predmetom sporu. Spolu s predvolaním na pojednávanie nariadené na deň 23. marca 2022 doručil súd prvej inštancie tieto listiny žalovanému. Zápisnica o pojednávaní na č. I. 228 spisu uvádza čas začatia tohto pojednávania o 13.30 hod. a skončenie pojednávania na 14.20 hod. V jej texte sa uvádza, že pred začatím pojednávania po vysvetlení súčasnej situácie ohľadne stavu predmetných nehnuteľností zo strany poverenej pracovníčky žalovaného je potrebné, aby žalobca zaujal v predmetnej veci svoje stanovisko, na čo na pojednávaní prítomná duchová D. E. F. požiadala súd prvej inštancie o odročenie pojednávania s tým, že „predmetné riešenie je potrebné prerokovať v presbytériu, ktoré bude zasadať zajtrajšieho dňa“ s prísľubom, že do 7 dní oznámia súdu stanovisko k podanej žalobe. Odvolací súd za účelom zistenia, čo bolo predmetom „vysvetlenia súčasnej situácie ohľadne stavu predmetných nehnuteľností“ zo strany poverenej pracovníčky žalovaného mienil vypočuť zvukový záznam z tohto pojednávania, ktorý podľa oznámenia súdu prvej inštancie vyhotovený nebol. Za zápisnicou o pojednávaní z 23. marca 2022 a pred začatím pojednávania nariadeného na deň 6. apríla 2022 nenachádza žiaden elaborát špecifikujúci nehnuteľnosti v katastrálnych územiach A. C. B., ktoré podľa názoru žalovaného bolo možné vydať a ktoré nebolo možné vydať, ako to tvrdí žalobca v odvolaní. Medzi dokumentami nezhurnalizovanými do súdneho spisu sa nachádza farebná tabuľka bez dátumu vyhotovenia a označenia autora jej vyhotovenia, z ktorej pri formulácii zmenenej žaloby žalobca na pojednávaní dňa 6. apríla 2022 v súčinnosti so žalovaným (podľa zvukového záznamu) vychádzal, keď sa na tomto pojednávaní domáhal vydania len tých nehnuteľností, ktoré sú vo farebnej tabuľke označené fialovou farbou s textom „možno vydať“ a finančná náhrada bola požadovaná za ružovou farbou označenú CKN parcelu č. XXXX/XX, ktorá bola podľa kúpnej zmluvy odpredaná za 6 949,81 € s tým, že žalobca spolu s prítomnou duchovnou D. E. F. (podľa zvukového záznamu) označil aj číslo účtu, na ktoré má byť finančná náhrada poskytnutá.

16. Podľa § 139 C. s. p. žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu. Čo sa považuje za zmenu žaloby je upravené v § 140 C. s. p. Za zmenu žaloby sa považuje, ak sa uplatňuje iné právo alebo aj podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. O prípustnosti zmeny žaloby rozhoduje súd podľa § 142 ods. 1 C. s. p. spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania. O zmene žaloby rozhoduje súd uznesením a ak zmenu žaloby nepripustí, podľa § 143 ods. 3 C. s. p. pokračuje v konaní o pôvodnej žalobe.

17. Súd prvej inštancie pochybil, keď o zmene žaloby uskutočnenej žalobcom prostredníctvom zvoleného právneho zástupcu na pojednávaní dňa 6. apríla 2022 nerozhodoval formálne uznesením vyhláseným na tomto pojednávaní, z jeho postupu je však zrejmé, že zmenu žaloby pripustil a o zmenenej žalobe rozhodol.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 29. júna 2020 sp. zn. 5Cdo/19/2020 skúmal, či absencia rozhodnutia súdu prvej inštancie o návrhu žalobcu na zmenu žaloby vykazuje znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. a v bode 19 odôvodnenia uviedol, že pokiaľ súd nerozhodne o uplatnenej zmene žaloby, nemôže pokračovať v konaní o pôvodnej žalobe; ak zmenu žaloby nepripustí, pokračuje v konaní o pôvodnej žalobe a rozhodnutie súdov nižšej inštancie zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že nerešpektovaním povinnosti rozhodnúť o návrhu žalobcu na zmenu žaloby došlo v konaní k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces), avšak toto rozhodnutie podľa názoru odvolacieho súdu na prejednávanú vec nedopadá z dôvodu odlišných skutkových okolností. Vo veci, v ktorej konal najvyšší súd pod sp. zn. 5Cdo/19/2020, nebolo rozhodnuté o návrhu žalobcu na pripustenie zmeny žaloby z dôvodu, že jeho podanie s návrhom na pripustenie zmeny žaloby nebolo súčasťou súdneho spisu a v dovolacom konaní bolo preukázané, že takéto podanie žalobcu súdu odoslal. Súd v tom konaní teda rozhodli o inom predmete sporu ako žiadal žalobca zmenou žaloby. Vo veci prejednávané odvolacím súdom pod sp. zn. 17Co/57/2022

zmena žaloby bola navrhnutá priamo na pojednávaní za prítomnosti strán sporu, súd prvej inštancie fakticky zmenu žaloby pripustil a o zmenenej žalobe rozhodol a vyhovel jej v plnom rozsahu. Absenciu formálneho procesného rozhodnutia o pripustení zmeny žaloby v tomto prípade nepovažuje odvolací súd za také porušenie procesných predpisov, ktoré by žalobcovi znemožnilo realizovať jeho procesné práva, čo napokon žalobca ani v odvolaní súdu prvej inštancie uplatnením odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p. nevytýka. Existencia žaloby v konkrétnej podobe, o ktorej súd rozhodol, po tej zmene preukázaná bola. Žalobca na pojednávaní dňa 6. apríla 2022 výslovne uviedol, že na pôvodnej žalobe netrvá a vzhľadom na zmenený právny stav vyplývajúci z uskutočnených pozemkových úprav v katastrálnom území A. C. B. sa domáha iba vydania nehnuteľností uvedených vo výroku rozhodnutia a vo zvyšku na podanej žalobe netrvá. Navrhnutá zmena žaloby podľa názoru odvolacieho súdu konzumuje aj čiastočné späťvzatie žaloby oproti jej písomnej podobe z roku 1996 a následných úprav.

19. Ak žalobca za predmet konania označil iba vydanie troch nehnuteľností a vyplatenie náhrady za CKN parcelu č. XXXX/XX, ktorú povinná osoba v priebehu súdneho sporu odpredala, nebol dôvod, aby súd prvej inštancie zaujal právne stanovisko k otázke, či parcely, ku ktorým si žalobca pôvodne uplatňoval reštitučný nárok a následne upustil od takéhoto návrhu, zanikli uskutočnením pozemkových úprav v katastrálnom území A. a či sa na tieto pozemky vzťahuje § 7 ods. 1 písm. a) až f) zákona č. 282/1993 Z. z. Odvolací súd vyslovuje názor, že ani ďalšie odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a) a písm. f) C. s. p. neobstoja.

20. Pripustnosť faktickej a výslovnej zmeny žaloby priamo na pojednávaní za účasti strán sporu vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/142/2020 z 29.06.2021. Podľa tohto rozhodnutia pokiaľ by išlo o zložitú zmenu žaloby, nemožno od žalovaného spravodlivo požadovať, aby bezprostredne na pojednávaní na tento návrh reagoval. Ak žalovaný žiada primeraný čas na vyjadrenie k zmene žaloby, je potrebné v záujme práva na spravodlivý proces, aby súd pojednávanie odročil a určil žalovanému primeranú lehotu na vyjadrenie.

20.1 Odvolací súd na základe úkonov strán sporu a súdu prvej inštancie predpokladá, že práve takto postupoval súd prvej inštancie po pojednávaní dňa 23. marca 2022, na ktorom mal zástupca žalovaného ozrejmiť, ktoré nehnuteľnosti môže žalobcovi vydať a pri ktorých vydanie vecí do úvahy neprichádza. D. E. F. vedomá si svojich kompetencií a právomoci presbytéria požiadala súd prvej inštancie o poskytnutie primeranej lehoty na prerokovanie žalovaným navrhovaného riešenia a na pojednávaní dňa 6. apríla 2022 už prišla pripravená na zmenu žaloby.

21. Ku kumulácii procesných úkonov strany sporu (zmena žaloby a čiastočné späťvzatie žaloby) sa vyjadroval Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3Cdo/194/2014 zo 4. júna 2015, v ktorom je uvedené: „Čiastočné späťvzatie návrhu je osobitným typom zmeny návrhu, pre ktorú zákon výslovne stanovuje odlišný procesný postup. Pokiaľ to súd nerešpektuje a rozhodne tak o zmene návrhu, ako aj o čiastočnom zastavení konania, ide síce o procesne nesprávny postup, rozhodne pripúšťajúce zmenu návrhu ale nezakladá prekážku res iudicata vo vzťahu k rozhodnutiu o čiastočnom zastavení konania.“ Z tohto rozhodnutia vychádzal odvolací súd pri názore, že zmena žaloby konzumovala aj čiastočné späťvzatie žaloby.

22. Odvolanie žalobcu nebolo spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania z dôvodu, že zákonné podmienky pre jeho nariadenie ustanovené v § 385 ods. 1 C. s. p. splnené neboli, podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. vo veci samej aj výroku o trovách konania potvrdil.

23. V odvolacom konaní úspešnému žalovanému podľa obsahu spisu žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7Cdo/14/2018 uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. 72/2018 je v súlade s článkom 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť, ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva. Dôvodom nepriznania nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalovanému proti žalobcovi bola skutočnosť, že žalovanému v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

24. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis
- (§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie väd a jeho poučení o následkoch neodstránenia väd dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).